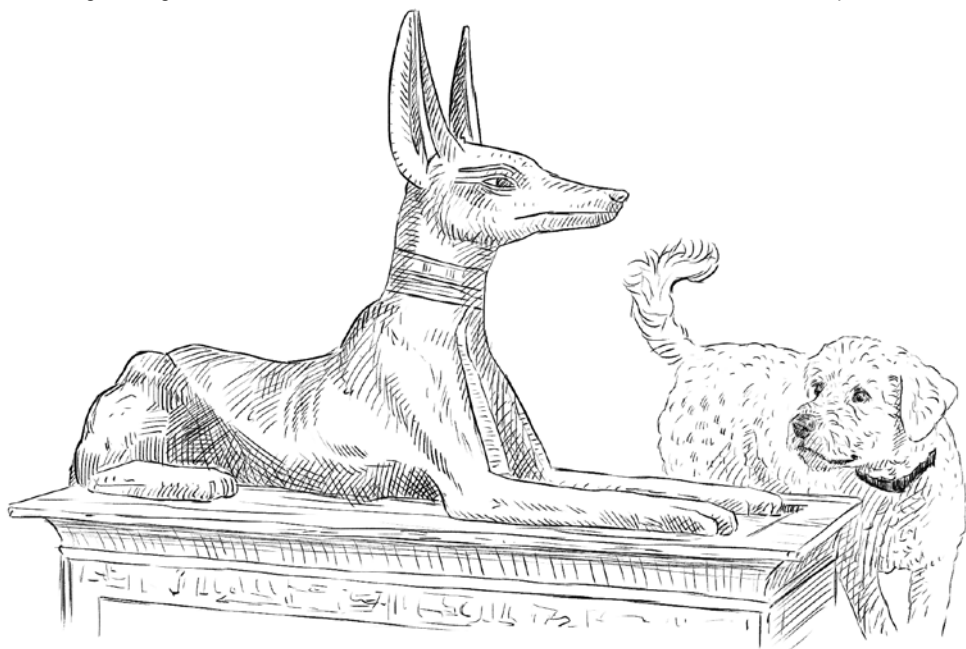

Als je een hond aankijkt, ervaar je zijn ziel. Wanneer Basso me in de ogen kijkt, is het niet moeilijk te geloven dat er iets buiten ons bestaat of boven ons, iets belangrijkers dan wij dat alles de moeite waard maakt.

Sinds mensen met honden samenleven, hebben zij hun viervoeters dan ook aanbeden. In talloze religies kregen ze een verheven rol toebedeeld. Veel culturen zagen honden als goede geesten, goddelijke boodschappers. In musea zie je ze nog steeds zo afgebeeld.

De meest invloedrijke van al die goddelijke honden moet wel Anubis zijn geweest. In elk museum met een Egyptische afdeling kom je hem tegen.

Zijn naam betekent: koningskind. ‘Heer van het hiernamaals’ werd Anubis ook genoemd, omdat hij iedereen aan het eind van hun leven opwachtte om ze te begeleiden naar het volgende. Wat een veilig en vrolijk idee, echt iets om naar uit te kijken!

Geen wonder dus dat zijn beeltenis in alle piramides van de farao’s een prominente plaats kreeg, soms zelfs van puur goud. Maar Anubis was net zo goed te vinden op de begraafplaatsen van gewone mensen, want dat is het mooie: voor een hond is iedereen gelijk.

Tegenwoordig maken we van onze honden een foto. Veel foto’s. Ik tenminste wel. Je hebt geen idee hoeveel foto’s er van Basso zijn! Ook al heb ik er al tien van hem in exact dezelfde positie op precies dezelfde plek, de elfde keer dat hij daar zo ligt, neem ik er toch gauw nog een. Dat is niet helemaal normaal, dat weet ik wel, maar wat kan mij dat schelen?

Mensen hebben hun huishonden altijd al afgebeeld. Om dezelfde reden als ik dat doe: om iets wat je zó lief is voor altijd bij je te hebben. De man die in de veertiende eeuw voor Christus aan een muurschilder in Mycene vroeg om zijn hond erop af te beelden, deed dat met hetzelfde gevoel als ik wanneer ik Basso zie en voor de zoveelste keer naar mijn mobieltje grijp.

Mijnheer Khw in het oude Egypte deed het op zijn manier. Hij werd elke ochtend vroeg gewekt door Meniu Pu, die enthousiast aan zijn bed kwam met zijn riem in zijn bek, helemaal klaar voor hun dagelijkse ochtend-

wandeling langs de Nijl. Die vroege uurtjes samen in de buitenlucht waren voor hen allebei de mooiste van de dag. Toen Meniu Pu ouder werd, vroeg Khw aan een schilder om hem en zijn hond te vereeuwigen, met de riem en zijn halsband en al. De schilder noteerde ook hun namen, zodat wij vierduizend jaar later nog precies weten hoe Meniu Pu werd uitgelaten...

Hm, niet vergeten: morgenochtend als we gaan wandelen toch mijn cameraatje maar weer mee!

In Babylon, waar je je hond kon uitlaten in hangende tuinen, werden honden gezien als symbool voor genezing. Als iemand een wond had, lieten ze hem door hun hond schoonlikken zodat hij sneller genas. Ook wisten de Babyloniërs al dat een hond soms eerder dan jijzelf merkt dat je een ziekte onder de leden hebt. Tegenwoordig worden honden hierop getraind. Dan waarschuwen ze je zodra er met je gezondheid iets misgaat. Dat honden medische kennis kunnen hebben, was mensen in de oudheid dus al opgevallen. Ook merkten ze dat de warmte van een hond die tegen je aan komt liggen goed is tegen spierpijn en reuma.

Geen wonder dus dat er ook in het oude Mesopotamië hondengoden werden afgebeeld. Een van de oudste is de godin Bawa. Zeg haar naam maar eens een paar keer achter elkaar hardop, dan begrijp je waar die vandaan komt en hoor je haar blaffen.

In het oude Perzië werd iemand die zijn hond niet als een gezinslid behandelde door de goden in het hiernamaals

Meniu Pu samen met
zijn baasje Khw op een
sarcofaag

zwaar gestraft; wie dat wel deed, ontving nog eens een extra beloning in de hemel.

Het werd ook als een zegening gezien wanneer een hond je even aankeek, als een reiniging van je geest en je gedachten. Ik snap dat wel. Ik word er zelf nog steeds gelukkig van, elke keer weer.

‘Honden zijn de ware filosofen,’ zei de Griekse wijsgeer Socrates. ‘Ze onderscheiden vriend en vijand met als enige criterium hun kennis van de mens.’

De oude Grieken zagen honden als afstammelingen van Hephaistos, de god van het vuur. Ook de oorlogsgod Ares

en de jachtgodin Artemis zie je zelden zonder hun hond in een museum. De Griekse filosoof Aristoteles schreef over honden zelfs een hele studie.

Vanwege hun wijsheid en eenvoudige levenswijze worden honden vaak afgebeeld in de buurt van grote denkers, zoals Diogenes.

Hij woonde in een wijnvat op een straathoek in Athene. Overdag stak hij een lantaarn aan en liep ermee door de stad op zoek naar een eerlijk mens. De Atheners lachten Diogenes uit, maar honden snaptten hem maar al te goed. Zij hebben geen lamp nodig om te weten wat voor vlees ze in de kuip hebben. Honden herkennen een goed mens zelfs van verre in één oogopslag, maar de meeste mensen bezitten die gave niet.

De Romeinse godin Diana zie je zelden of nooit zonder haar jachthond, maar ook sterfelijke Romeinen hadden waakhonden en werkhonden, en meestal beschouwden ze die als hun huisdier. Schoothondjes hadden ze ook. En stootten die soms eens iets om, zoals deze hond in Alexandrië een koperen wijnavat, dan legden ze zijn schuldbewuste blik vast op een mozaïek.

Langs de Via Appia, en door het hele Romeinse Rijk, vind je nog monumenten voor honden, vaak met een gedicht dat de baas of bazin voor hun lieveling heeft gemaakt.

Oeps!
Mozaïek uit Alexandrië,
2e eeuw voor Christus

Maecenas was een belangrijk Romeins staatsman, een vriend van keizer Augustus en schathemelrijk. Hij hield erg van kunst en kocht veel kunstwerken. Maar hij gaf zijn geld ook weg aan mensen die kunst maakten, aan dichters vooral maar ook aan andere kunstenaars, zodat ze konden leven van hun werk.

Daarom gebruiken we nog steeds zijn naam. Iemand die een kunstenaar geld schenkt of hem anderszins onder

zijn hoede neemt, noem je een mecenas. Veel museums kunnen alleen bestaan dankzij zulke mecenasen.

Maar van zijn hond hield Maecenas nog meer dan van kunst. Hij gaf aan een beeldhouwer de opdracht om een gelijkenis van het dier te maken in het hardste groene marmer, zodat het de eeuwen kon doorstaan en altijd goed bewaard zou blijven. Dat is gelukt. Vandaag de dag kun je zijn hond in het Capitoolijnse museum in Rome nog precies zo zien als zijn baasje hem zag.

Cerberus is van al de honden die je in museums ziet wel het meest ongewoon. Niet wat je noemt een gezelligheidsdier. Ook zijn baas, Hades, was trouwens niet iemand om eens voor je plezier een avondje mee uit te gaan. Cerberus bewaakte de poort van de onderwereld om ervoor te zorgen dat de doden er niet uit konden en de levenden niet naar binnen. Best nuttig werk. Om alles en iedereen in de gaten te houden had hij drie koppen. Daarmee keek hij alle kanten tegelijk op om te zorgen dat er niemand tussendoor glipte.

Ook de hond van de hindoegod Shiva zie je vaak in een museum, altijd samen met zijn baasje. Shiva's hond was een stuk gemoedelijker dan Cerberus. Hij wordt altijd afgebeeld met een vriendelijke grijns. Als de god naar de aarde afdaalde, reed zijn hond hem daar rond. Het moet wel een sterk en groot dier zijn geweest! Dat, of Shiva woog niets. Kan natuurlijk ook, ik weet over het gewicht van goden veel minder dan over hun honden.

Shiva op
zijn hond

Zulke bijzondere honden vind je ook in het christendom. De hond van de katholieke heilige Sint-Rochus bijvoorbeeld. In de veertiende eeuw trokken zij lange tijd samen op. We weten helaas niet hoe de hond van de heilige heette, maar je vindt ze nog steeds op schilderijen en als beelden in kerken en museums, de een zie je nooit zonder de ander.

Dat zit zo:

Rochus was ziekenverzorger. Hij reisde door het land om mensen te helpen die leden aan de builenpest, een erg besmettelijke ziekte. Dodelijk. En er bestond geen medicijn tegen. Hij kon de zieken dan ook niet beter maken, maar hij kon hun lijden wel zoveel mogelijk verlichten. Prachtig werk dus, en heel belangrijk.

Maar op een dag raakte hij besmet en kreeg de ziekte zelf ook. Op zijn bovenbeen verscheen een afschuwelijke zweer. Als ziekenverzorger wist hij precies wat dit betekende: builenpest! Rochus ging onder een boom zitten. Hij legde

zich erbij neer dat hij zou sterven, net zoals de mensen die hij met zoveel liefde had verzorgd.

Maar toen kwam er een hond langs gewandeld!

De hond was eigenlijk op weg naar de markt, daar vond hij onder de stalletjes altijd wel wat lekkers, restjes die hem werden toegeworpen of die op de grond waren gevallen. Maar onderweg zag hij Rochus zitten, ernstig verzwakt, onder zijn boom. Het dier liep naar de zieke toe, rook eens aan het ontstoken been en begon eraan te likken.

‘Niet doen!’ riep Rochus, want hij wist kennelijk niet wat de Mesopotamiërs al wel wisten. ‘Niet doen!’ Maar zo makkelijk houdt je een hond niet bij een wond vandaan. De hond likte en likte tot de zweer helemaal schoon was en de ziekte verdween. Een wonder! Het been genas en Rochus bleef leven.

Sindsdien is Sint-Rochus de beschermheilige van alle honden. Daarom zie je ze in museums altijd samen. Mooi natuurlijk, alleen... het lijkt me dat niet Rochus het wonder verrichtte, maar de hond.

Hem zie ik dus eerder als beschermhond van alle heiligen.

